

Njord Advokaadibüroo OÜ
Telliskivi tn 60/2
Tallinn 10412

Teie: 11.07.2024

Meie: 06.08.2024 nr 11-1/2024-096-2

Kiri edastatud digitaalselt aadressil: grete.savila@njordlaw.ee

Vastus selgitustaotlusele

Lugupeetud Grete Savila

Esitasite 11.07.2024 Konkurentsiametile selgitustaotluse, milles palusite selgitusi põllumajandustoodete ja toidu tarneahelas ebaausa kaubandustava tõkestamise seadusest (edaspidi PTEKS) tulenevate mõistete ja nõuete kohta.

Täname pöördumise eest! Alljärgnevalt esitab Konkurentsiamet vastused Teie poolt esitatud küsimustele. Seejuures mainime, et kuivõrd osad Teie küsimused puudutavad selgituste andmist õigusaktide kohta, mis ei kuulu Konkurentsiameti pädevusse (nt tubaka- ja alkoholiseadus), siis lähtub Konkurentsiamet selgituste andmisel eelkõige PTEKS-ist.

1. Kas ja millistele tubakatoodetele tubakaseaduse (edaspidi TubS) tähenduses PTEKS kohaldub?

Selgitame, et PTEKS-is sätestatud toidu ja põllumajandustoote termin on määratletud Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi ELTL) I lisa kaudu, mistõttu ei saa selle mõiste tõlgendust tuletada muudest õigusaktidest, kõnealusel juhul tubakaseadusest.

PTEKS § 3 lg 1 sätestab, et põllumajandustoodete ja toit käesoleva seaduse tähenduses on ELTL I lisa nimetatud toode või selles lisa nimetamata toode, mis on töödeldud toiduks samas lisa nimetatud toodet kasutades. ELTL I lisa viitab ka konkreetsele kategooriale kombineeritud nomenklatuuri (KN) süsteemis, mida Euroopa Liit kasutab toodete klassifitseerimiseks. Vastavalt sellele lepingu lisale liigitub tubakas, töötlemata, tubakajäätmed rubriiki 2401. ELTL I lisa tõlgendatakse kooskõlas Euroopa Komisjoni 26.09.2023 rakendusmäärusega 2023/2364, millega muudetakse tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühist tollitariifistikku käsitleva nõukogu määruse (EMÜ) nr 2658/87 I lisa¹. Nimetatud määruses kirjeldatakse tooterühmi

---

¹ Kättesaadav arvutivõrgus: https://publications.europa.eu/resource/cellar/8b409cb3-778f-11ee-99ba-01aa75ed71a1.0008.03/DOC_1

üksikasjalikumalt ja vastavalt sellele määrusele kuuluvad rubriiki nr 2401 eemaldamata leherootsudega tubakas, osaliselt või täielikult eemaldatud leherootsudega tubakas ning tubakajäätmed. Iga tootekategooria, sealhulgas rubriigi 2401, sisustamisel on abiks ka Komisjoni välja töötatud KN-i selgitavad märkused², aga ka HS-i selgitavad märkused.³ Näiteks nähtub eelnevalt mainitud materjalidest, et rubriigi 2401 alla ei kuulu sigarid, manilla sigarid, sigarillod ja sigaretid, tubakast või tubaka asendajatest (need kuuluvad eraldi rubriik 2402) ja muu töödeldud nagu suitsetamistubakas, närimistubakas, nuusktubakas, „homogeenitud“ või „taastatud“ tubakas, tubakaekstraktid ja -essentsid (need kuuluvad eraldi rubriik 2403), jne. Ka ei nähtu, et rubriigi 2401 alla kuuluksid tubakatoodete tarvitamiseks mõeldud tooted.

2. Kas ja millistele alkoholsetele jookidele alkoholiseaduse tähenduses PTEKS-ist tulenevad nõuded ja piirangud kohalduvad? Täiendavalt, kas PTEKS-ist tulenevad nõuded ja piirangud kohalduvad ka juhul, kui ostja ostab viidatud tooteid mitte tootjalt vaid edasimüüjalt?

Selgitame, et PTEKS-is sätestatud toidu ja põllumajandustoote termin on määratletud ELTL I lisa kaudu, mistõttu ei saa selle mõiste tõlgendust tuletada muudest õigusaktidest, kõnealusel juhul alkoholiseadusest.

ELTL I lisa kohaselt liigituvad põllumajandustooteks ja toiduks PTEKS tähenduses I lisa nimetatud põllumajandustoodetest valmistatud etüülalkohol vm alkohol, denatureeritud või denatureerimata, mis tahes kangusega, v.a liköörid jm alkohoolsed joogid või kombineeritud alkoholitooted (kontsentraatekstraktid) jookide valmistamiseks. ELTL I lisa viitab KN-süsteemis tootekategooriatele „ex 22.08“ ja „ex 22.09“. Seejuures eesliide „ex“ näitab, et viide hõlmab ainult teatavaid rubriigi 2208 ja 2209 (praegu 2207 ja 2208) alla kuuluvaid tooteid. Rakendusmääruse 2023/2364 kohaselt kuulub rubriiki 2207 denatureerimata etüülalkohol alkoholisisaldusega vähemalt 80 % mahust, denatureeritud etüülalkohol ja muud denatureeritud piiritusjoogid, mis tahes alkoholisisaldusega. Rubriigi 2208 alla kuuluvad denatureerimata etüülalkohol alkoholisisaldusega alla 80 % mahust, piiritusjoogid, liköör ja muud alkohoolsed joogid. Täpsem nimekiri toodetest on leitav Komisjoni rakendusmäärusest 2023/2364.

Täiendavalt selgitame, et põllumajandustooide ja toit PTEKS tähenduses on ka ELTL I lisa nimetamata toode, mis on töödeldud toiduks samas lisa nimetatud toodet kasutades. See tähendab, et jook, mis sisaldab ELTL lisa 1 nimetatud koostisosa, on toit, mis kuulub PTEKS kohaldamisalasse. Seega näiteks kui toit/jook sisaldab ELTL lisa 1 nimetatud suhkrut ning see on mõeldud inimestele tarbimiseks, liigitub see põllumajandustooteks ja toiduks PTEKS tähenduses. Seejuures ei ole direktiivis täpsustatud, kui suure koguse lõpp-produktist peab ELTL lisa 1 nimetatud koostisosa moodustama ning sellest tulenevalt tuleks lähtuda eeldusest, et kui toit (jook) sisaldab ELTL lisa 1 nimetatud koostisosa, kohaldub selle suhtes PTEKS, sõltumata kõnealuse koostisosa protsentuaalsest mahust. Näiteks õlu on reeglina valmistatud teraviljast (ELTL Lisa 1, rühm 10), linnasest (rühm 11) ning tõenäoliselt kasutatakse kääritamisel ka suhkrut (rühm 17). Karastusjookide ning long drink puhul samuti suhkur või puuvili (rühm 8).

---

² Kättesaadav arvutivõrgus: https://publications.europa.eu/resource/cellar/68d47143-51ee-11e9-a8ed-01aa75ed71a1.0007.01/DOC_1

³ HS-i selgitavad märkused tootegruppide kohta on kättesaadavad Maksu- ja Tolliameti veebilehel <https://www.emta.ee/ariklient/toll-kaubavahetus/kauba-maksustamine/kaubakoodi-maaramine#harmoneeritud-nomenklatuur>

Vastuseks Teie teisele küsimusele selgitame, et PTEKS § 3 lg 3 kohaselt on müüjaks käesoleva seaduse tähenduses isik, kes müüb põllumajandustoodet ja toitu ostjale. PTEKS seletuskirjas on märgitud, et seaduse ja direktiivi (EL) 2019/633 kohaldamiseks on oluline, et toimuks edasimüük ükskõik kelle vahel (välistatud on müük tarbijale). Kui edasimüüki ei toimu, siis on tegemist müügiga oma tarbeks ja sellisel juhul direktiivi (EL) 2019/633 ega seadust ei kohaldata. Seega näiteks tootjad, edasimüüjaid, hulgimüüjaid, vahendajaid ja kokkuostjaid, kes müüvad põllumajandustoodet ja toitu teisele ettevõtjale võib käsitleda müüjana PTEKS § 3 lg 3 tähenduses.

3. Kas ja mis ulatuses lähevad kosmeetikatooted, sealhulgas kreemid, šampoonid, seebid, vatipadjad, vatitikud, põllumajandustooted ja toidu mõiste alla, mis on toodetud ELTL lisas I nimetatud toodete töötlemise tulemusel? Kui kosmeetikatooted on 100% orgaanilised ja tehtud ELTL I lisas nimetatud toodetest nagu näiteks naturaalne mesi, õliseemned, ravimtaimed, kas see mõjutab tõlgendust?

PTEKS § 3 lg 1 kohaselt kuuluvad seaduse kohaldamisalasse nii ELTL I lisas nimetatud toode kui ka ELTL I lisas nimetatud tooted, mis on töödeldud toiduks sama lepingu I lisas nimetatud toodet kasutades. Viimase puhul peavad PTEKS-i kohaldamisalasse kuulumiseks olema kumulatiivselt täidetud kaks järgmist kriteeriumit: toode on toodetud ELTL I lisas nimetatud toodet kasutades (i); saadud toode on mõeldud inimestele toiduna tarvitamiseks (ii). Seega, kui toit sisaldab ELTL I lisas toodud koostisosa, siis kohaldub PTEKS, samas põllumajandustooted puhul peab olema tegemist nn toorainega. Naturaalne mesi, õliseemned, ravimtaimed on ELTL I lisas nimetatud tooted, mistõttu kuuluvad need eraldivõetuna PTEKS-i kohaldamisalasse. Samas kõnealuste toodete kosmeetikatooteks töötlemisel ei ole enam tegemist inimtoiduga ega põllumajandustooted toorainega, mistõttu Konkurentsiameti esialgsel hinnangul PTEKS sellisele lõpptootele ei kohaldu. Kui aga kosmeetikatoodete tootja ostab ELTL I lisas toodud toorainet kosmeetika tootmiseks, siis sellisele ostu-müügi tehingule kohaldub PTEKS.

4. Kas ja mis ulatuses võivad põllumajandustoodete ja toidu ostja ja müüja kokku leppida tarnitud toodete tagastamise osas? Kas lisaks PTEKS § 6 lg 1 p-s 1 sätestatud vorminõudele kohaldub Kliendile veel piiranguid tarnitud toodete tagastamise kokkulepete sõlmimise osas? Kui põllumajandustooted ja toidu müüja soovib turule tulla uue tootega, mille edu jaoturul ei ole võimalik ette hinnata, mistõttu lepivad pooled kokku nõ katseajas, mille tulemusel hinnatakse toote atraktiivsust tarbijate seas, koos müümata jäänud kauba tagastamisega, siis kas viidatud katsetamise periood on kuidagi seadusest tulenevalt piiratud?

PTEKS § 6 lg 1 p-s 1 sätestatud kokkulepe, mille kohaselt põllumajandustooted ja toidu ostjal on müüjale lubatud tagastada müümata jäänud kaupa ilma nende või nende kõrvaldamise eest maksmata jääb lepinguvabaduse raamidesse, st lepingupooltel on õigus otsustada, kas sõlmida selline kokkulepe või mitte. Seejuures kokkulepe kannab õiguslikke tagajärgi vaid juhul, kui see on sõlmitud kohustuslikke vorminõudeid järgides – pooltel tuleb sõlmida kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis selge ja ühemõtteline kokkulepe. Kehtivate vorminõuete sisustamisel tuleb lisaks PTEKS-ile juurde vaadata ka tsiviilseadustiku üldosa seadust (nt TsÜS § 79) ja võlaõigusseadust (nt VÕS § 9 jj). Siinkohal on oluline märkida, et säilimisaja ületanud põllumajandustooted ja toidu puhul ei ole tegemist müümata jäänud kauba, vaid PTEKS § 5 lg 2 tähenduses raiskuläinud tootega. Sellise kauba müüjale tagastamise korral peab ostja maksma müüjale nii müümata jäänud kaupade eest (kauba hind) kui vajaduse korral ka nende jäätmena käitlemise eest (jäätmekäitluse kulu).

Täiendavalt märgime, et PTEKS-is ei ole otsest piirangut nn toodete katsetamise perioodi pikkusele. Samas on oluline, et lepingutingimused oleksid selged ja lähtuksid hea usu ja mõistlikkuse põhimõttest, võttes arvesse ka toote omadusi ning turutingimusi. Kokkuvõtvalt võivad pooled tulenevalt lepinguvabaduse põhimõttest leppida kokku katseperioodi tingimustes oma äranägemise järgi, samas müümata jäänud toodete tagastamise kokkulepe peab olema sõlmitud nõuetekohaselt.

5. Kas ja mis ulatuses võivad põllumajandustoodete ja toidu ostja ja müüja kokku leppida põllumajandustootete ja toidu turundamise ja turustamise kulude katmises? Kas uue toote osas on seadusega kooskõlas kokkulepe, mille kohaselt nõuab ostja müüjalt fikseeritud turundustasu, olenevalt sellest kuhu toode paigutatakse ja kas täiendavaid turundusmaterjale paigaldatakse/lastakse välja või mitte?

PTEKS § 6 lg 1 kohaselt võivad ostja ja müüja kokku leppida, et müüja kannab müüdava põllumajandustootete ja toidu turundamise (p 4) või turustamise (p 5) tasude maksmises. Kokkuleppele kehtivad samad vorminõuded, mis kirjeldatud eelmises vastuses. Lisaks, kui ostja esitab müüjale kõnealuse nõude, siis peab müüja olema ka nõus selle hinnangulise kulu suurusega. Selleks, et müüja saaks teha informeeritud otsuse esitab ostja müüjale enne tarnimist kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis hinnangulise maksesumma ühiku kohta või maksete koondsumma ning lisaks ka hinnangulised kulud ja nende kulude põhjenduse (PTEKS § 6 lg-d 3 ja 4). PTEKS seletuskirjas on märgitud, et PTEKS § 6 lg-s 1 toodud kaubandustavade loetelu hõlmab muuhulgas kauba paigutamist poeriiulitele, aga ka tegevusi laiemast kaubandusstrateegiast, mille eesmärgiks on eelkõige suurendada toote müüki. Seega fikseeritud tasu, olenevalt sellest kuhu toode paigutatakse või kas täiendavaid turundusmaterjale paigaldatakse, võib Konkurentsiameti esialgsel hinnangul kuuluda PTEKS § 6 lõike 1 lubatud kaubandustavade loetellu.

6. Kuidas toimub 30-päevase maksetähtaja arvestamine PTEKS-i järgi? Millisel ajahetkel loetakse tarneperiood lõppenuks? Täpsemalt kui PTEKS-i kohaldamisalasse kuuluv toode on Kliendi valdusesse tarnitud, kuid kauba mahalaadimine (vastu võtmine) toimub 1-2 päeva hiljem, siis kas 30-päevane maksetähtaeg hakkab kulgema alates toote Kliendi territooriumile jõudmisest või hetkest, mil see on maha laetud ja Kliendile üle antud? Palute kinnitust, kas PTEKS-i järgsete tähtpäevade arvestamisele kohaldub mh TsÜS § 136 lg 8.

PTEKS § 4 lg 1 sätestab, et müügilepingus ettenähtud põllumajandustootete ja toidu korrapärase tarnimise korral on keelatud ebaaus kaubandustava, mille kohaselt maksetähtaeg on pikem kui 30 päeva kokkulepitud tarneperioodi lõppemise päevast arvates või kõnealuse tarneperioodi eest makstava tasu kindlaksmääramise päevast arvates, olenevalt sellest, kumb kuupäev on hilisem. PTEKS seletuskirja kohaselt tuleb maksetähtpäev arvutada üksnes sellest ajahetkest kui ostja teab nii makstava summa suurust kui ka toimunud on kauba kohalevedu. Seega tarneperioodi lõppemise päeva all tuleb mõista perioodi, mille jooksul tooted on tarnitud ehk kohale toimetatud lepingus määratud kohta. Täiendavalt märgime, et põllumajandustootete ja toidu tarneahelas ebaausa kaubandustava tõkestamise seaduse PTEKS järgsete tähtpäevade arvestamisel kohaldatakse ka TsÜS tähtaja arvestamise reegleid, sh TsÜS § 136 lõiget 8, kui pooled ei ole kokku leppinud teisiti.

7. Kas faktooringu puhul oleks olukord erinev? Palute kinnitust, kas Konkurentsiamet jagab seisukohta, et PTEKS-ist tulenevad nõuded kohalduvad ka juhul, kui põllumajandustoote ja toidu müüja peaks sõlmima kolmanda isikuga faktooringulepingu ehk olema faktooringu kliendiks.

Konkurentsiamet kinnitab, et PTEKS §-s 4 sätestatud maksetähtajad on rangelt kohustuslikud ning erinevate finantseerimismehhanismide kasutamine ei pikenda maksetähtaegu.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kristin Truus
jurist
konkurentsi haldusmenetluse valdkond

Kristin Truus
6672457
Kristin.Truus@konkurentsiamet.ee